

DEPREM

TEB Merkez Heyeti Başkanı Ecz. Mehmet DOMAÇ

Pazartesiye Salıya bağlayan gece yarısından sonra sabaha karşı 03:02 de sarsıldığımızda en büyük ihtiyacımız haberdirdi.

Depremden kısa bir süre sonra elektrikler de kesilince , herkes radyosuna sarıldı. Radyomuz yoktu elektrikler kesilmeden biraz önce Tekin Çağlar'la, Kadir Hatunoğlu'nu Türk Eczacıları Birliği'nin yöneticilerinin barındığı misafirhanesinden yolcu etmiştik. A-sansörde kalıp kalmadıklarını kontrol ettik, a-sansörde kalmamışlardı.

Olcaç Domaç'ı aradım.Telefonlar düşmüyordu. Habersiz kalmıştık. Süha'ya eşini aramasını , televizyondan bize haberleri aktarmasını önerdim. İzmir'den gelen haberler Sakarya civarında deprem olduğu doğrultusunda idi.

Saat 04.30'da İstanbul'da Ali Karlı'ya ulaşmıştım. Evlerinin bazı yerlerinin çatladığını, evden çıkıp arabaya bindiklerini, Avcılar'da büyük yıkıntılar olduğunu, oraya yardıma gitmek istediğini anlattı.Dikkatli olmalarını öğütledim, telefon kapandı.

Sabah saat altı civarında elektrikler geldi ve bütün büyük televizyon istasyonları tam anlamıyla devreye girmiş, Gölcük'ten, Yalova'dan, Avcılar'dan naklen yayınlar başlamıştı.

Sürekli İstanbul'u arıyordum. Saat altı buçukta Olcaç Domaç'a ulaşabildim. Deprem sırasında elbise dolabının kapıları üzerine yıkılmıştı, arabada kalıyordu.

Halkın, medyanın ve sivil kuruluşların refleksi, devlet kurumlarından daha hızlıydı. Hızlı harekete geçmişler, olay yerlerine çoktan ulaşmışlardı bile.

İzmit Depremi, bütün Türkiye'nin naklen yayınla izlediği tarihin ilk depremiydi.

Televizyonlar depremlerin karakterini değiştirdi. Uzaktan ve güçlkle haber alınan depremler yerine, her yıkıntının başında çalışmalarını kontrol eden ve resmi görevlilerin yokluğunu saptayan TV' li depremler gelmişti.

Televizyonlar kısa zamanda değişik fonksiyonlar da üstlenmeye başladı. Yardım hatları sivil inisiyatiflerin yaptığı en yararlı işlerin başında geliyordu. Devletin yapması gereken ihtiyaç koordinasyonunu televizyonlar yapıyordu.

Enformasyon devriminden söz eden Cumhurbaşkanı Demirel deprem gecesi dört buçuk saat hiçbir yerle iletişim kurmadığını söylüyor, çok sayıda telefonu izinsiz dinleyen Devletin Başbakanı Ecevit, bakanlarıyla ancak televizyon kameraları aracılığıyla haberleşiyor.

Devlet Erzincan Depreminden altmış yıl sonra inşaat kusurlarını gidermeyi, vaktinde yardım göndermeyi, ulusal seferberliği koordine etmeyi beceremedi. 60 yıl sonra dökülen kanların, yitirilen canların, beceriksizliğin, tedbirsizliğin sorumlusu olduğu halde yapamadıklarının hesabını vermeden, duruma hakimiz, yaraları saracağız klişesini 60 yıldır değiştirmeden topluma sundu.

Türkiye depremin 6.7 şiddetinde olduğunu açıkladı. Amerika Colorado Ulusal Deprem Bilgi Merkezi ise şiddetin 7.4 olduğunu duyurdu. Depremden iki gün sonra bizim profesörler biraz artıp yedinin üzerinde dediler. ABD bizim depreminizi bizden daha iyi ölçtü.

Deprem felaketini görüşmek üzere toplanan mecliste af yasasıyla müteahhitlerin affedilmesi, demir, çimento çaldıran bürokratların affedilmesi yasa tasarısına konabiliyordu.

Deprem ilk günlerde toplumu psikolojik travmaya soktu. Toplum ilk günlerde, ilkel toplumların doğa karşısındaki tavrını sergiledi. Milyonlarca insan günlerce sokaklarda sabahladı.

Çünkü oturduğu evin sağlamlığından emin değildi. İnşaatların çarpık yapıldığını günlük kültürünün bir parçası olarak biliyordu.

Ellerinden geleni ortaya koymak için gönüllü örgütlenmeye geçen, kendilerince bir şeyler yapmaya çalışan, iyi okumuş, iyi yetişmiş kızlı erkekli, binlerce on binlerce gencin enerjisi kullanılmadı.

Çürüyen ve yozlaşan toplumların, artık mumla aradığı değerlerin Türkiye’de tepeler gibi var olduğu görüldü ama tepe tepe kullanabilecek organizasyonların olmadığı ortaya çıktı.

Her şeyin yeni baştan düşünülmesi gereken bundan sonraki dönemde, en başta düşünülmesi gereken konulardan biri de genç enerjinin iyi kullanılmasıdır.

Sivil toplumun, devletin devlet olarak üzerine düşeni yerine getirdiği bir zeminde etkili olabileceğini biliyoruz. Deprem bölgesin-

de seyrettiğimiz manzaralar bu temel koşulun var olmadığını gösterdi.

Devlet “vaka mahallinde” değil, kendi Tüpraş’ı karşısında çaresiz, çok alışık olduğumuz o yarı tehditkar edasıyla “sakın bizi suçlamayın” diyerek savunmasını yapmakla meşgul. Depremin yarattığı yaygın kızgınlık pek çok ülkede hükümet değişikliğine yol açabilir-

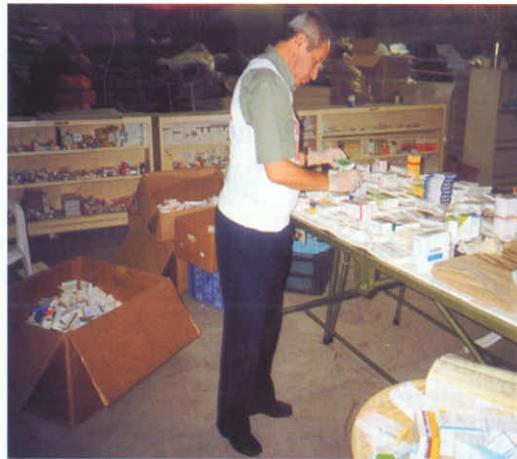
di. Ama Türkiye’de bu olaydan yalnızca şimdiki hükümetin sorumlu olmadığını herkes farkında. Asıl sorumlu devletin ve onun beslediği sorumsuzluk kültürünün ta kendisi

Toplum deprem sonunda kuralları benimseyip, onlara uymaları gerektiğini anlarsa “devlet baba”nın

hep en doğru bildiğini var saymak yerine, liderlerinin hesap vermesini talep etmeye yönelirse bu çok dinamik ama hala yeterince şekillenmemiş ülke bir dönüm noktası yaşayabilir.

Eczacılar, toplumun tüm kesimleri gibi depremden etkilendiler. 14 meslektaşımızı kaybettik. Yüzlerce eczane yıkıldı. Eczacılar, deprem bölgesinde çok önemli sınavı başarı ile verdiler. Yüzlerce milyarca liralık ilaç yardımı yaptılar. Ülke içinden ve ülke dışından gelen yardımları tasnif ettiler. Hastaların hizmetine sundular. 15 çadır eczane açarak tüm deprem bölgesine hiz-

met verdiler. 1300 Eczacı deprem bölgesinde sağlık hizmetini verdi. Türk Eczacıları Birliği, Eczacı Odaları ve eczacılar zor günlerde dayanışmanın en duygulu örneklerini verdiler. Tek tek tümünü kutluyorum.

KARANLIĞIN IŞIĞI

Ecz. Nejat ÇETİN
1-9 AĞUSTOS 1999
Kocaeli Eczacı Odası BAŞKANI

17 Ağustos 1999 gecesi bir kara güne kaldırdı bizi 7,4'lük sarsıntı. Hepimizi korkuttu, korkunun ötesinde dehşete düşüren bir panik yarattı, yerkabuğundaki fayın hareketi.

Hepimiz evlerimizden fırlayınca sokağa acı haykırıışların, ağlamaların içinde bulduk kendimizi. Ama en inanılmazı, karanlığın ışığını gördü gözlerimiz belki de ilk defa . Işığı olur muydu ki karanlığın ama o kahrolası gece vardı işte karanlığın ışığı.

Karanlığın ışığı, günün ışığına bıraktığında yerini bir kara günün içinde bulduk kendimizi. Yıkıntılar, enkazlar felaketin boyutunu duyuran radyodaki sunucunun sesi, her geçen dakika biraz daha bir şeyleri götürüyordu bizlerden.

Sabah sanki savaş alanının ortasında kurulmuş bir Sahra Hastanesi'ni andırıyordu İzmit Devlet hastanesi. Yaşama savaşı veren deprem zedeler, onları yaşamda tutmak için inanılmaz bir çaba gösteren sağlıkçılar ve gözyaşları.

Her şeye ihtiyaç var ilk saatlerde, ama en önemlisi ilaç ve sağlık malzemesi. Eldekilerin yetmesi mümkün değil. Elimde telefon Ankara'ya ulaşmaya çalışıyorum, ama nafiye telefonlarımızın sesine tüm dünya kulaklarını kapatmış gibi.

Tüm ümitlerim tükenmek üzere iken Bursa Ecza Koop . Bursa merkez telefonundan bir ses alıyorum; görmüyorum. Ama hissediyorum telefonu açan da İzmit'ten bir ses duyduğum için hem çok heyecanlı hem de sevinçli.

Hemen Ecz. Recep GÖRMEZ'e aktarıyorlar telefonu ve acil yardım gerekiyor diyorum ilk söz kendisine. Durum hakkında kısa bir konuşmadan sonra Ankara'nın bana eczane telefonundan ulaşmasını bildirmesini istiyorum Genel Merkez 'e. Yaklaşık bir saat sonra TEB

Genel Sekreteri Ecz. Betül BİLGETEKİN'in ulaşıyor telefonuma.

Kısa bir bilgi alışverişinden sonra meslektaşlarımızı soruyor? Umarım yanıltır diyerek iyi haberler alamadığımız arkadaşlarımızı bildiriyorum. Sonra bölgedeki acil ilaç ve sağlık malzemesi ihtiyaçlarını sıralıyorum tek tek. Ne acı ki ivedi ihtiyaçlar içinde ceset torbasını da bildirmek zorundayım.

İnsanların bize ihtiyaçları var, en azından yardımlar ve yardıma gelecekler ulaşmaya kadar. Ayakta ve sağlıklı olan meslektaşlarımıza ulaşma çabasıdayım, ama nasıl? Radyo yayını en mantıklısı geliyor. TRT/FM'i arıyorum ve iyi olan meslektaşlarımızın eczanelerinin başına gelmeleri çağrısında bulunuyorum. Telefonumu takip eden her saat başı radyo da çağrımız yineleniyor.

Ayakta kalabilen ve yakınlarının sağlık, güvenlik problemlerini halleden meslektaşlarımızın büyük çoğunluğu ertesi gün işlerinin başındalar.

Deprem 2. günü görüşmüşüz telefon ile Ecz. Süreyya IŞIK'ın eşi Ecz. Öznur IŞIK ile hiç hatırlamıyorum bu konuşmayı. Kendisinin ifadesi ile ne yap et tatilde olan Süreyya'ya ulaş en kısa sürede burada olmalı demişim.

Aynı gün Derince ve Körfez' e doğru gidiyorum. Meslektaşlarımızın belki bazılarını ulaşıyorum diye, yanımda Bağ-Kur eczacımız Kayhan ALYÖRÜK var. Her taraf toz duman. Derince' ye girebilmek için nerede ise Çenedağ'a çıkıp iniyoruz. Her taraf yıkıntı, insanlar şaşkın. Kimse kimsenin farkında değil, en azından girebildiğimiz sokak ve caddelerdeki eczanelere bakıyoruz kimseyi görebilir miyiz diye ama nafiye.

3. gün eczanemin bulunduğu pasaj girişinde Oda Sekreterimiz Nida'nın elinde sey-yar telefon bilgi edinmek çabasıdayız., gelen bilgileri netleştirmeye ve doğrulamaya çalışıyoruz. O gün artık Süreyya ve Münir'de yanımızda. Gelen haberler 6 arkadaşımızı yitirdiğimiz yönünde. Edindiğimiz bilgileri TEB ile paylaşıyoruz sık sık.

Öğlen saatleri Süreyya ve Münir Değirmendere, Gölcük tarafına gidiyorlar. Kemal'i bulun mutlaka diyorum, kafamda acaba sorusu ile.

Akşam saatleri TEB Başkanı ve Genel Sekreteri ile Yöneticileri İzmit'teler. Yardım malzemeleri ve birçok ilaç ile birlikte.

Oturup değerlendirme yapıyoruz. İlk söylediğim şey "Biz ancak kendi yaralarımızı sararız, ilaç hizmeti için desteğiniz ve koordinasyonu sağlamanız gerekli" oluyor.

İyi organize olmuş önceliği insan sevgisi, yardımlaşma ve dayanışma olan meslek örgütümüzün duyarlılığını ortaya koyuyor. TEB Yönetimi ve Tüm Eczacı Odaları ile Meslektaşlarımız bölgedeki ilaç ve eczacılık hizmetinin aksatılmadan yürütülmesi için yapabileceklerini en üst düzeyde gerçekleştirmek yönünde tüm çabayı ortaya koyuyor o andan başlayarak.

Sık sık Devlet Hastanesi'nin alt bahçesinde Sağlık Müdürlüğü Eczacımız Ecz. Berna ULAŞ'ı görüyorum, tüm diğer sağlık personeli gibi neredeyse üç gündür hiç uyumamış, bitkin bir halde .

Akşam Münir ve Süreyya dönüyorlar. Durum Gölcük'te herkes için olduğu gibi meslektaşlarımız için de vahim. Bunu öğreniyoruz. En kötü haberlerden birini daha getiriyorlar yanlarında. Kemal'i bulamadık, binası enkaz halinde diye.

O gece eczanemde nöbetçiyim. Saat 24.00 sularında Tüpraş'ta yangın büyüdü, patlama tehlikesi var haberleri geliyor. İnsanlar Derince ve Körfez'i boşaltıyor duyumları geliyor. Eczanemin önünde kaldırımda oturuyorum. İnsanlar İzmit'i terk etme telaşına düştü. Yakınlarını ve acil ihtiyaçlarını arabaya koyan eczanemin önünden geçiyor. Beni gören tanıdıklarım birkaç metre ileride durup geri geliyorlar.

- Ne yapıyorsun burada ?

-Nöbetçiyim.

-Ne nöbeti, hadi kapat seni de alalım.

-Nereye gidiyorsunuz?

-Kandıra tarafına

-Yolunuz açık olsun , Ben burada olmak zorundayım.

Ve benzer diyaloglar geçiyor aramızda, Neden gidiyorsunuz diye sormuyorum. Yanıtını onlarda bende biliyoruz. Sabah oluyor neyse ki hiç değilse Tüpraş patlamıyor.

Dördüncü gün sabahı yeniden bir aradayız.

T.E.B. 'in gönderdiği eczane dolapları ve ilaçları getiriyor İstanbul Koop.ve Ayek 'in kamyonları. Konvoy halinde Gölcükteyiz. Eczane dolaplarını ve ilaçları park alanına yerleştirip ilk seyyar eczaneyi kuruyoruz. Daha sonra

Değirmendere'ye geçip bir kısım ilacı ve malzemeyi Merkez Sağlık Ocağı'na teslim ediyoruz.

Sonra sevgili dostumuz, can arkadaşımız Kemal'in evinin önündeyiz. Enkaz kalkıyor ve yaşam bizi hiç karşılaşmak istemediğimiz gerçekte karşı karşıya bırakıyor. Önce sevgili, Kemal ve biricik oğlunun cansız bedenleri çıkıyor enkazdan; en son Kemal'in değerli eşi Gül TANRIKUL 'un

Beşinci gün tüm bilgiler doğrulanıyor. 17 Ağustos depreminde pek çok akraba ,dost, binlerce hemşehri yanında beş tane de çok değerli Odamız üyesi meslektaşımızı yitiriyoruz.

Ecz. Gül ve Kemal TANRIKUL oğulları Onur ile

Ecz. Oya ŞENEL. Eşi Dr. Ramazan ŞENEL oğulları Güner ile

Ecz. F.Nimet UĞURSOY, eşi Avni UĞURSOY ile

Ecz. Mine SAKA, ablası Dr. Cinan SAKA ile birlikte ne yazık ki beton yığınlarından kurtulamamışlardı.

Sonraki günler artık yaraları sarmak için

çabalar başlıyor.Biliyoruz ki manevi yaraları sarmak çok zor nerede ise imkansız. Ama yaşayanların ayakta durmaları gerekiyor, bunun için maddi yaralarının da sarılması gerekli. Depremzedenin beklentileri çok ama ne kadarı gerçekleşecek?

Yaşadığımız ,belki de yaşamak zorunda bırakıldığımız bu kara günleri bu kadar manevi ıstırap maddi yıkım ile yaşamaya bilirdik diye düşünüyorum; Geçmişten hem bizler hem de bizi Merkezi ve Yerel anlamda yönetenler ders çıkarabilseydik eğer.

Ülkenin en küçük yüz ölçümlü kentine Donanmanın hemen yanı başına sanayii tesislerini yerleştirenler ve bunlar yetmemiş gibi bu yükü zor çeken Kent 'e Üniversite gibi büyük insan yoğunluğunu katanlar, insanlarımızı kibrit kutusu gibi çok katlı evlerde yaşamaya mahkum etmemişler gibi olaya KADER dediler.

Kader demekle kalmadılar Ülkenin altı

çürümüş dediler, Üstteki çürümeye aldırmandan.

Başka birileri de baş örtüsü dertlerine depremi alet ederek 7.4 yetmedi mi diye pankart taşıdılar hiç yüzleri kızarmadan.

17 Ağustos 1999 günü saat 03.02 de ne karanlığın ışığını göremeyip yaşamını yitirenler, ne de karanlığın ışığını gören ve ertesinde kara günü yaşayanlar bunları hak etmediler.

En azından karanlığın ışığını gören bizler hem sorgulamalıyız yaşadıklarımızı hem de ders çıkartmalıyız ki yaşananlardan; ne biz ne de bizden sonra bu coğrafya da yaşayacaklar bir daha yaşamassınlar böyle kara günleri .

Ve aramayalım Karanlığın Işığını.

CAN DOSTUM'A

Ecz.S.Süreyya IŞIK

Beraber bakmıştık Eczacı Odası'nın penceresinden güneşin tutulmasına hayran hayran. Ve bilememiştik azrailin bizi izlediğini. seçim sonrası bir haftalık tatil planlarını yaparken hep beraber. Yokluğun

varlığını hiç hissedemedik fıkralar anlatırken Yönetim Kurulu toplantısında . Ve bilemediler ekürim; sonsuza dek ayrılacağımızı bizim aramıza oturup toplantıların ciddiyetini sağlamaya çalışırken.

Kemal'im sana hep "Kemal" dedim. Ağabeyim olduğunu bile bile ruhunun gençliği ve yakınlığın , "dostum" dedim dostluğun nedeni ile.

Beraber sevindik, beraber kızdık, beraber üzüldük bu birliktelikte. Onurlu bir meslek mücadelesinde omuz omuza dört senemizi verdik yönetimce.

"İnsan" denen nadir insanlardandın o aleme karışmadan önce. Sırtımı hep dayadım sana yorulduğumda.

Beraber tartışmıştık dün Nejat Ağabey ile bir fikir münakaşasında.

Ahmet Ağabeyi beraber kızdırmıştık inadına Ankara'da katıla katıla gülerek.

Muzaffer'le beraber kaldırmıştık Ata'nın şerefine kadehimizi Anıtkabir'e doğru.

Şengül'e ve Meltem'e baktırdığımız fallar çıkmadı be koçum. Bahsetmemişlerdi karanlık gecelerden.

Kaşgarlar'a ben tırmanırken sen de yanımda olabilirdin 17 Ağustos gecesi.

Ama o temiz kalpli eşini ve onurla büyüttüğü Onur'unu yalnız bırakmadın be aslanım. .

Konuşamadın benle son kez paylaşmak istediğin fikirlerini.

Gidiyorum, gelince dedim .

Ve ben kilometrelerce uzakta ve binlerce metre yüksekteyken nereden bilebilirdim gelince seni bulamayacağımı.

Kötü haber yine de ulaştı dağların doruklarında.

Ve cep telefonlarına çektiğim mesajlardan bir

tek senden cevap gelmedi. anlamıştım dostumun beni arayamamasından. . Münir ve Muzaffer " haber alamıyoruz gelen haberlerde kötü" dediğinde içimden bir parça koptu senle beraber yuvarlandı sonsuzluğa.

Çaresizlik, korku, şaşkınlık ve üzüntüyü yüzüne yansıtan eşime de, Nejat Ağabeye de tüm yolculuğum boyunca aklımdaki tek şeyi söyleyebildim; " Ölüsünü yada dirisini bulmadan gelmem. Benim yerimde Kemal olsaydı beni o taşların altında bırakmazdı..

Olmadı be Kemal.

Cansız vücutlarınız çıkarken enkazdan neden sorusuna cevap bulamadık ve Münir'le aynı şeyi söyledik aynı anda .. Son aylarda ki işlerinin bozukluğu nedeniyle üzüntünü ve dünyayı kendine zehir etmeni düşünerek.

" Değdi mi be Kemal, deydi mi bunca üzüntüye.

Geldim dostum ufak bir ümitle ama koşarak. Yetişemedim ..

Ecz.Kemal Tanrıkul'un enkaz halindeki evi

Ama kadere bak. İki sene önce tatil yaptığın bir otele gönderdiğim mesaj kağıdı kalmış yıkıntının içinden çıkan cüzdanında. Ve o sararmış kağıttaki telefon numaramdan ulaştılar gecenin ikisinde bana içip içip unutmaya çalışırken bu karabasanı. Bana nasip oldu en yakın arkadaşına, senden kalan boş cüzdanını, iki bileziği, bir küpeyi Gül'ün ve Onur'un resmini, nüfus cüzdanını ve Eczacı Kimliği'ni teslim almak, son hatıralarını ailene iletmek üzere.

Gelemedik hiç birimiz cenazene Ankara'ya. Topraktan çıkardık ama cesaret edemedik seni toprağa vermeye.

Yine de planımızı bozmadım. Hep beraber gideceğimiz Bodrum'da sensiz balık tuttum göz yaşla-rımla denizin tuzuna tuz katarak.

Ve o gülüşün, şen kahkahaların sadece onlar kaldı senden bana hayalimde.

Birde randevumuz vardı koçum. Bana anlata-madığın, benle paylaşacağın senle beraber giden. Kısmet öbür dünyaymış.

Bekle can dostum bir gün mutlaka ...

ACILARDAN DOĞAN KARDEŞLİK UNUTULMAZDIR

İstanbul Eczacı Odası Başkanı
Ecz. Erkan Önsel

Kocaeli’li eczacı dostlarla, 17 Ağustos’dan önceki yakınlığımız depremle birlikte kardeşlik bağına dönüştü. Hani derler ya “birlikte zincire vurulanlar kardeştir” onun gibi.

Depremi üzerimizdeki etkilerinin derin izlerini Kocaeli’nde yaşadım. Onları ömrüm boyunca asla unutmayacağım.

Sevgili Nejat Çetin’le depremin ikinci günü Kocaeli Devlet Hastanesinde kucaklaşmıştık. Nejat’ın bembeyaz yüzünü, gözlerindeki tarifsiz acıyı, şaşkınlığı yaşadığım sürece unutmayacağım.

- -Nasılsın Nejat?
- -İyiyim ağabey

Diyebilmişti boğazında düğümlenen bir sesle.

Sonra; genç , pırl pırl bir meslektaşımız devraldı Nejat’tan bayrağı:Ecz. Süreyya

Işık.

Süreyya’yı Türk Eczacılar Birliği 32. Kongresinin kürsüsünden konuşurken gururla izledim. “İşte bizim genç kuşağın öncü eczacıları bunlar” dedim kendi kendime. Böyle düşünmekle ne kadar haklı olduğumu her geçen gün daha iyi anlıyorum; iyi ki varsınız Eczacı Süreyya’lar.

2000 yılının 14 Mayıs Eczacılık Günü Etkinliklerini yoğun olarak yaşıyoruz. Yeni yüzyılda, insanlığın büyük umutlarına, biz eczacılarda ortağız. Çünkü, biz Çağdaş Eczacılar, bu büyük geleceğe, meslek düzlemimizden katkı koymaya çalışıyoruz. Kocaeli Eczacı Odası ile aynı programı paylaşan ve gönül bağı ile birbirine bağlı olan bir ekibin insanlarıyız. Önümüzde, zorlu görevlerle yüklü bir süreç var. Birlikte omuz omuza bu süreci aşacağız. 14 Mayıs’ları, ilacın, eczacılığın, halk sağlığının sorunlarının tartışıldığı ve çözüm önerilerinin sunulduğu kürsülere dönüştürelim. Ülkenin, ulusun, halkın bir parçası olduğumuzu asla unutmadan.

İstanbul Eczacı Odası Yönetim Kurulu’nun kardeşlik duygularını sizlere iletiyor, hepimizi sevgiyle kucaklıyoruz.

HİÇ DEPREM YAŞAMAMIŞTIK KI !

Acaba hangimizin hayatındaki 45 saniye çok derin izler bırakmıştır. 17 Ağustos'a kadar herhalde hiçbiri-
miz buna evet diyemedik. 45 saniye nedir ki, 1 dakika bile değil. Belki bir bilgi yarışmasında yada bilgisayar CD'sinde zamana karşı puan aldığımız oyunlar için önemli olabilirdi. 45 saniyede ne yapabiliriz? Olsa olsa elimizi yıkarız, çorabımızı giyeriz, yada arabamıza binip kontağı çevirebiliriz yani yaşantımızdaki temel olaylar değil sadece olayların birer parçasını yaşayabiliriz. Ancak öyle bir 45 saniye yaşadık ki milyonlarca insanımızın belki de 45 yılına bedeldi. Bu öyle bir 45 saniye idi ki hepimiz yaşam veda ettiğimizi düşünerek şaşkın kaldık, çocuklarımıza ve ailemizin diğer üyelerine ulaşmaya çalıştık. Ancak öyle zor geçen bu zaman diliminde çoğumuz yataklarımızdan doğrulmayı başaramadan korku içinde yaklaşan ölümü kabullenmeye çalıştık. Pek çok insan da aynı duygular içinde yaşam veda etti.

Bizler yine de şanslı idik, yaşamımızdaki bu en uzun 45 saniye sonunda hayatta kaldık. Hayatta kaldık peki sonra ki 45 saniyelerde neler yaşadık. Evet ilk dakikalarda şaşkınlık ardından yakın çevrede olup, bitenlerin telaşı. Sonra ACI! Hep ACI !

Deprem anında çok geniş bir bölgede çok şey yitirildi. Tabii ki bizim sektörümüzde çok kayba uğradı. Geçen bu 45 saniye depo binamızda önemli hasarlar oluşturdu, pek çok eczanede her şey allak bullak oldu. Eczanelerde ilaçlar hasar gördü, içine giremez duruma geldi ve pek çok eczanemiz bir daha sahipleri tarafından bile bulunamadı. Bu şanssız meslektaşlarımız eczanelerinden ayrılıp evlerine gittiklerinde o kapıdan son kez çıktıklarını tabii ki düşünmemişlerdi.

Evlerimizden çok vakit geçirdiğimiz yaşam biçimimizi ve standartlarımızı belirleyen, insanlara sağlık hizmeti verdiğimiz, yaşantımızın parçası, o küçük alanlar yok oldu bir anda. Eczanelerin yok olması aslında ne kadar

vazgeçilmez olduklarını bir kez daha ortaya koydu. Ancak bu hizmet tabii ki bir zincirdi, eczane zincirin son halkasıydı ve en çok zarar gören bölümdü. Ancak zincirin bir önceki halkası, yani dağıtım kanalı da bundan zarar gördü. Kooperatifimizin depo binası hasar görünce can güvenliği sağlayamadığımız için hizmet bu noktada durdu. Zaten bu hizmeti verebilecek şartlar bir anda ortadan kalktı. Elektrik, telefon olmaması eczane ile depo arasında ki bağlantıyı imkansız kıldı. Zaten ulaşım problemi nedeniyle depodan eczaneye ilaç ulaşması da ilk dönemde en önemli problemimiz oldu. Ancak sağlık hizmetlerinin vazgeçilmezliği nedeni ile konuya çok hızlı çözümler geliştirildi. İlaç sevkiyatları gün boyu eczanelere ulaşmaya çalışarak, yada eczacılarımız kooperatife ulaştığında toplanarak Bursa'dan yapıldı.

Tabii ki ilk günler deprem psikolojisinden etkilenen pek çok meslektaşımız eczanesinde hizmet veremedi. Fakat yinede işinin başına en hızlı dönen meslek guruplarından biri olarak eczacılık hizmetleri devam etti. Bu arada eczacıların Kooperatifi eczacılara sahip çıktı. Depremden hemen sonra ortaklarımıza ulaşmaya çabaladık. Günlerce pek çok arkadaşımız sadece bu işle uğraştı. Ama sonuçta çok az sayıda ortak dışında tüm meslektaşlarımıza ulaşıp kendilerinin dış dünya ile bağlantı noktaları olduğumuz mesajını verdik. Deprem sonrasında ortağımızın salt ilaç ihtiyacını değil yaşamını sürdürmesi adına pek çok ihtiyacını kendisine ulaştırdık. Depremden uzun süre sonra meslektaşlarımız ile bir araya geldiğimizde bu yaptıklarımızın aslında o dönem ve bu psikolojiyi yaşayan insanlar için nedenli önemli olduğunu anladık. Ama şunu da gördük ki eczacıyı aramak sağlığını sormak yalnızca kooperatiflerinin aklına gelmişti. Çünkü bizim için ortağımız bir müşteri değildi . Biz bu yapı içinde birlikte vardık, birliktelik zor günler için var-

Ecz.Yeşim GÖKSAN
Bursa Ecza KOOP.
Yönetim Kurulu Başkanı

di. Nasıl ki eczacı zor günlerinde bir araya gelmiş, zorlukları birlikte bu yapı ile aşmışsa, sonrasında karşılaşabileceği her türlü zorlukta yine bu yapı ile aşıliyordu, bu zorluklar ticari olarak ortaya çıkmasa da! 17 Ağustos depreminde 316, 12 Kasım depreminde 50 ortağımız bu dayanışmayı acılar içinde yaşayarak gördü.

Dileğimiz yaşanan bu acıdan mesleğimiz ve meslek örgütlerimiz adına dersler çıkarmak. Bu dönemde gördük bize bizden başka dost yok. Mesleğimiz var oldukça mesleğimizin iki dayanağı olacak. Meslek politikalarımızı oluşturduğumuz eczacı odaları ve ticari varlığımızı sürdürme garantimiz olan kooperatiflerimiz. Bu sektör içindeki farklı noktalarda olağan zamanlarda çok iyi dialogta olsak ta koşullarımız olumsuzla döndüğü anda bizler sadece bu iki yapıyı yanımızda bulabiliriz. Ve her ikisi de mesleğimizin olmazsa olmaz kurumlarıdır.

Yaptığımız iş bir sağlık hizmeti ise bu işe ne salt ticari olarak bakıp serbest piyasa ekonomisi içinde davranabiliriz, ne de ticareti göz ardı ederek varlığımızı sürdürebiliriz. Öyle ise günlük problemleri, rekabetleri bir yana bırakıp bir araya gelmeli mesleğimizin uzun yıllar sağlıklı var olabilmesi adına dayanışma sergilemeliyiz. Günü kurtarma adına göz ardı ettiğimiz meslek kuruluşlarımızı ihtiyacımız olduğunda arkamızda bulabilmek için önümüze değil hep ileri bakmak zorundayız. Çünkü ufukta kendimizi ve eczanemizi görebileceğimiz tek yer kooperatif çatısıdır. Tüm meslektaşlarımıza güzel bir dünyada sağlıklı, bir yaşam diliyoruz.

ARADILAR KURTARDILAR AKUT

17 Ağustos öncesi bildiğimiz 17 Ağustos 'dan

sonra sokaktaki insandan koltuktaki insana kadar herkesin tanıdığı Akut mensubu arkadaşlar. Elbette ki böyle bir dergi hazırlarken onları unutamazdık.

Dr. Feridun ÇELİKMEN Akut kurucularından, Dr. Cengiz AKSOYLAR Akut ekip Dr'ü. Bu sefer onları hayatın başka bir bölümünden Camel Trophy seçmelerinde buluyoruz. Onlar gene insanlara bir şeyler vermeye çalışıyordu. Bu arada kendileri ile söyleşi yapmaya çalışıyorum. Çünkü Dr. Feridun buradan Boğaz Komutanlığı'na eğitim vermeye gidecek Dr. Cengiz de başka bir özel kuruluşa söyleşiye gidecek ilk sorumu soruyorum.

Ecz.Serdar TOKEL: 17 Ağustos 03.00 ve 03.10 deprem ve Akut refleksi? Nasıl organize olundu nereye gidileceğine nasıl karar verildi? Ve nasıl bin parçaya bölünüldü ?

Dr. Feridun ÇELİKMEN:Şimdi aslına bakarsa 17 Ağustos'a Akut 'da hazırlıklı değildi 17 Ağustosda Akut 'u başarıya götüren o tarihe kadar Akut 'un temelinde yer alan insanların problem çözme yeteneği ve bu işe hakikaten gönülden bağlı olmaları idi.Kendi adıma ve birkaç arkadaşım adına konuşuyorum. Telefonlar iptal olduğu ilk beş dakika içerisinde biz en az yedi sekiz arkadaş valilikte buluşmaya karar verdik. (Çünkü sarsıntı bayağı sağlamdı kendi evimizde böyle sallanıyorsak İstanbul gibi alt yapısı kötü bir kente özellikle varoşlarda neler olabileceğini çok kolay tahmin ettik) Beş dakika sonra zaten telefon ve telsiz bağlantısı tamamen koptu. Valiliğe vardığımızda gelen haberlerden valilik en doğru adrestir ve Vali Beye bize görev verin dedik. İlk görevlendirildiğimiz yer Avcılar' dı. Bir buçuk saat sonra Avcılar da benimde içinde bulunduğum gurup çalışmaya başladı. Ondan sonra tele komünikasyon imkanları telsiz ve telefon biraz daha müsait oldu. O zaman depremin yalnız İstanbul değil bütün Marmara'yı etkilediğini öğrendik.

Bir gurup Değirmendere 'ye benim ve Dr. Cengiz AKSOYLAR 'ın da içinde bulunduğu bir gurupta Gölcük'e gittik. Bu gurupta Akut 'tan sadece Dr. Cengiz AKSOYLAR ve ben bir vasıtayla hareket ettik. Yol boyunca telefon vasıtasıyla arkadaşlara ulaşarak büyükçe bir gurup olarak Gölcük'e vardık ve daha sonra bütün deprem bölgelerine Yolava , Çınarcık Adapazarı'na itikal ettik. Bu bin parçaya bölünme olayı yol boyunca telefon bağlantıları ile gerçekleşti. İnşaat firmaları ile otobüs dolu işçiler ve iş makinaları geldi.

Ecz. Serdar TOKEL: Yetişmiş eleman ve donanım olarak hazır mıydınız?

Dr. Feridun ÇELİKMEN: Değildik. Ne donanım

RÖPORTAJ
Ecz. Serdar TOKEL

ne eleman olarak hiçbir şeyimiz yoktu. Tamamen ses aramaları ve elimize ne geçtiyse onlarla yardımcı olmaya çalıştık insanlara. Ama dediğim gibi problem çözme yeteneği çok önemli. Çünkü Akut 'u oluşturan insanları içinde hekimler, eczacılar, diş hekimleri gibi temel sağlık eğitimi almış insanların bulunması yani insanı bilen insanlardan oluşması karşılaştığımız birbirinden çok farklı durumlarda büyük avantaj oldu ve her işin üstesinden gelmesini bildik.

Ecz. Serdar TOKEL: Şu anda donanım ve eğitilmiş insan konusunda Akut'un durumu nedir?

Dr. Feridun ÇELİKMEN: Milletimiz her zaman için insanları layık olduğu yere getirir, koyar. Buna ben kesinlikle inanıyorum. Büyük bir mali destek var. Türk Silahlı Kuvvetleri tamamı arkamızda ve bugün Akut trilyonları aşan imkanlara sahip ama sorumlulukları on kat daha artmış durumda. İnşallah doğru yolda devam edilir.

Ecz. Serdar TOKEL: Akut sadece İstanbul içinde mi kalacak. Yoksa diğer iller ve bölgelere de dağılacak mı?

Dr. Feridun ÇELİKMEN: Evet Akut bir dernek bildiğin gibi. Benim hedefim bu. Ben Türkiye genelinde örgütlenmeyi öneriyorum. Türkiye'nin birçok yerine dağılma taraftarıyım. Ama maalesef herkese bunu anlatamıyorum. Sonuçta karşı çıkanlar oluyor. Benim idealim Kaçkar Dağında bir dağ kazası olduğunda, bir Erzurum'da deprem olduğunda oraya gidene kadar iş kontrolden çıkıyor veya gecikiliyor. Ama eğer ki Türkiye genelinde sağlıklı bir örgütlenme ve sağlıklı bir alt yapı oluşturulsa da hızlı hizmet verebiliriz. Ama buralarda görev alacak arkadaşlar altına imzalarını atacakları operasyonlarda başlarına yeni bir problemi doğurmaya- cık eğitimi verebilirsek. Evet fakat Akut'ta çok değişik sesler var. Bu da belki büyümenin sonucu olsa gerek.

Ecz. Serdar TOKEL: Deprem zamanında Akut'un yanında Akutçu adı altında bir çok insanda türedi. Bu insanların Akut'a zararı oldu mu?

Dr. Feridun ÇELİKMEN: Oldu tabii. Akut adı altında hiç çalışmamış insanlar Akut adına açıklamalarda bulundular. Kimisi kalktı salgın hastalık riski var dedi. Bu da Sağlık bakanlığı ile aramızda sorun yarattı. Eğer böyle bir durum varsa dahi Akut'tan bir arkadaşın ki Tıp Birimimiz var. Böyle bir açıklamada bulunması gerekir. Zaten sıkıntılı ortamda böyle durumlar yeni sıkıntılar doğurdu. Gene de eleştirildik. Bunlar doğru şeyler değil. Sen burada iş yapacağına böyle konuşarak mensubu olmadığını kurumu zor durumda bırakırsın.

Ecz. Serdar TOKEL: İstanbul dışında eğitim çalışmaları yapılıyor mu?

Dr. Feridun ÇELİKMEN: Tabii. Türkiye genelinde eğitim çalışmaları devam ediyor. Bunun yanında ben iki uluslar arası toplantıya katıldım. Birisi BM Toplantısıydı. Diğer de Yunanistan da katıldığımız bir toplantıydı. Kocaeli'ne deprem öncesi ve deprem sonrası da gidildi. Kocaeli'nde itfaiyecilik ve sivil savunma o-

kulu var. 2 veya 3 kez oraya gelerek eğitim verdim ve vermeye de devam edeceğiz.

Ecz. Serdar TOKEL: Akut çalışmalarında diğer sivil toplum örgütleri ile ve Eczacı Odaları ile işbirliği içersinde misiniz?

Dr. Feridun ÇELİKMEN: Şimdi 17 Ağustos depremi de sivil toplum örgütleri olarak arama kurtarma çalışmaları ile uğraşan bir tek Akut vardı. 12 Kasım Düzce de 120 küsur dernek oluştu. Bu şunu gösteriyor. Akut misyonunun en büyük bölümünü tamamladı. Yani ufuk açıcı önder olma görevi. Aynı amacı hedeflemiş bütün sivil toplum örgütleri veya gönüllülerde iş birliği devam edecektir. Özellikle Tabip Odaları, Eczacı Odaları ile çünkü buradaki eğitilmiş insanlar bilgi ve deneyimleri ile toplumda eksikliklerini gördükleri bir şekilde ucundan tutmak istedikleri olaylarda işbirliği ile güç birliği doğurarak çalışmaya devam edilecektir. Eczacı Odaları ile her iki depremde işbirliği yapılmıştır ve bu işbirliği devam edecektir. Bu çalışmalarda insan çıkarmak farklı, insan kurtarmak farklıdır. Hekimler ve Eczacılar gibi tıbbi misyona sahip insanların katkısı büyük olacaktır.

Ecz. Serdar TOKEL: Olası bir Marmara Depremi ile ilgili düşünceleriniz?

Dr. Feridun ÇELİKMEN: Bireysel olarak büyük bir deprem olacağına inanmıyorum. Çünkü İstanbul'un geçmişi örnek. Bunu ben söylemiyorum. İstanbul'da Bizans'tan kalma 1400 yaşında eserler var. Yerebatan Sarayı, Su Sarnıçları, Ayasofya bunlar Bizans'tan kalma, yığma taş binalar. Eğer 7-8 büyüklüğünde depremler olsaydı hiçbiri yerinde kalmazdı. Deprem olur bir sürü bina yıkılır. Maalesef can kaybı da olur. Bunun sebebi deprem değil İstanbul'un kötü kentleşmesi ve gecekondulardır. Arabayla giderken görebilirsiniz. Sultanbeyli, Esenler, Gaziosmanpaşa kentleşme diye bir şey yok. Kısaca 6 üzerindeki her depremde hasar olur. İzmit de deprem oldu, Avcılarda bina yıkıldı gibi.

Ecz. Serdar TOKEL: Dr. Cengiz AKSOYLAR Akut arama kurtarma çalışmalarının yanında birçok farklı misyonlarda üstlendi. Bu aşamada Akut Tıp Birimi olarak görevlerinizden bahsedebilir misiniz?

Dr. Cengiz AKSOYLAR: Akut Arama Kurtarma Derneği Tıp Biriminin en önemli görevi öncelikle arama kurtarma yapacak insanların sağlığını korumaktır. Böyle operasyonlarda siz ekip elemanlarının sağlığını korumazsanız operasyon sekteye uğrar, Akut Tıp Birimi olarak deprem bölgesinde çalışan bütün guruplar içersine bir tıp eğitimi almış arkadaşımızı alarak koyarak önce ekip sağlığını, hijyeni ve daha sonra ulaşılan kazazedenin sağlığını korumaya çalıştık. Ekip sağlığını korumaya çalışırken dünya standartlarını sağlamaya çalıştık. Neydi bu standartlar. Önce hijyen kamp şartlarını sağlamak, el yıkama adabını sağlamak, yemek ve gıda kontrolünü sağlamak, enkaz üzerinde çalışan arkadaşlarımızın vardiya çalışmalarını sağlamak, günlük uyuma saatlerini belirlemek. Bütün bunlar Tıp görevleridir. Yaklaşık 1100 tane Akut üyesi ve gönüllüsüne bu destek sağlandı.

Ama tabii ki iş bu değildi. Akut Tıp Birimi'nin işi operasyonlarda canlı olarak ulaştığımız insanlara enkazdan çıkartmak, hastaneye ulaştırmak elimizden geldikince hasta takibini yapmaktı. Arama Kurtarma Doktoru olarak bu bölümde çok dar ve zor mekanlarda sıkışık olarak iki kişi çalıştık. Öncelikle psikolojik yardımda bulunduk. Bu verdiğimiz güçle kazazede teknik çalışmaların sonuna kadar dayanıyordu. İllaki tıbbi yardıma ihtiyacı oluyordu. Böyle durumlarda ağızdan sıvı vermeye çalışıyor, crus sendromu gelişmesin diye tıbbi destek sağlıyorduk. Çıkartılan kazazede süratle hasta-

neye sevk ediliyordu. . Ambulans yanında özellikle Silahlı Kuvvetlerin helikopterleri ile hastaları İstanbul'a ve diğer illere sevk ediyorduk. Daha sonra hastaneden hastaların takibini yapıyorduk.

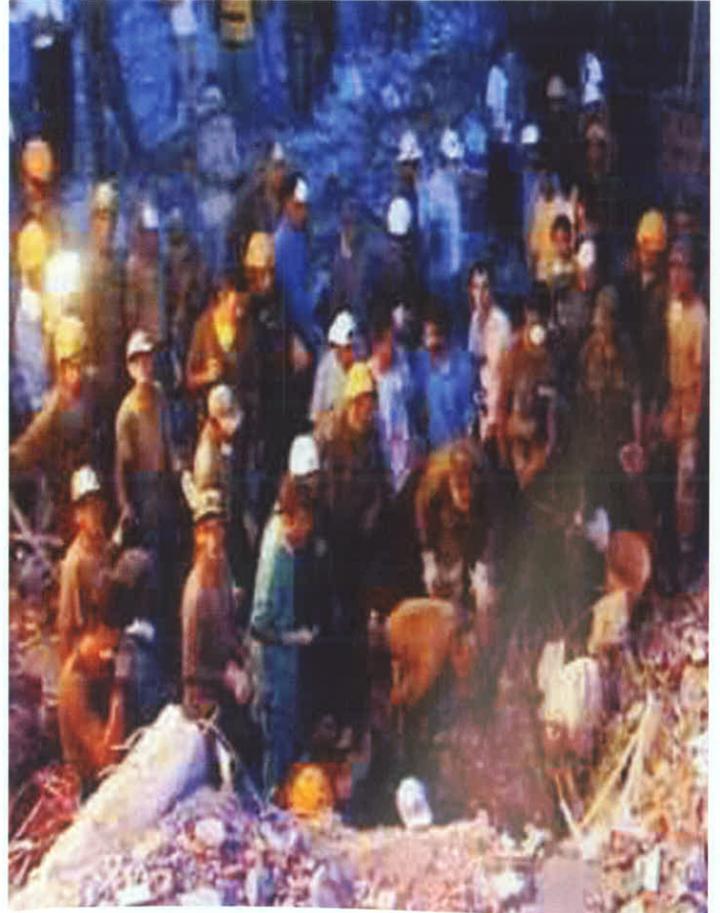
Ecz. Serdar TOKEL: Deprem zamanında yeterli eğitilmiş Tıp Elemanına sahip miydiniz?

Dr. Cengiz AKSOYLAR:- Akut Tıp Birimi 50'den fazla insana ilkyardım eğitimi vererek operasyona giden guruplar içersine koydu. Bu elemanlar demin dediğim gibi ekibin sağlığını korumanın yanında ulaşılan kazazedeye ilkyardıma yapabilecek kabiliyette arkadaşlardı. Eğer problem kendi boylarını aşıyorsa telsizle Dr. Desteği istiyebilecek akli başında insanlardan oluşuyordu.

Ecz. Serdar TOKEL: Yeterli miydi?

Dr. Cengiz AKSOYLAR:- Marmara Depremi çok büyük bir felaketti. Akut elinden geleni en iyisini yapmaya çalıştı. Döndükten sonra kendi içinde muhakemesini yaptı. Donanım açısından insanların ve gönüllü kuruluşların yardımları mükemmeldi. Düzce depreminde çok daha organize ve hızlı çalışıldı. Şu anda sadece ABD kurtarma ekibinde bulunan seyyar diyaliz cihazına ve diyaliz hemşiresine daha pek çok tıbbi araç ve gerece sahibiz. Doktor, eczacı, diş hekimi, hemşire gibi birçok tıp personeline sahibiz. Ama 17 Ağustos depreminde ne biz ne devlet ne de hiçbir kimse böyle bir felakete hazır değildik.

Dr. Feridun ÇELİKMEN'e ve Dr. Cengiz AKSOYLAR'a teşekkür ediyor en kısa zamanda Kocaeli'nde hep birlikte bir söyleyişi yapma sözü olarak ayrılıyor.

YÜREĞİMDEKİ DEPREM

Bana ölümü anlatamazsınız biliyorum
O zaman evimi verin bana
Sizin hiç bilmediğiniz anılarım
Olan odama
Yaşadıklarımı saklayayım

Bana babasızlığımı anlatamazsınız
Biliyorum
O zaman yatağımı verin bana
Sizin hiç yaşamadığınız korkularımı
Yastığım sarılıp anlatayım

Bana annesizliğimi anlatamazsınız biliyorum
O zaman oyuncaklarımı verin bana
Sizin hiç duymadığınız sevgileri
Onları kucaklayıp yaşayayım

Bana kaç ölü olduğunu söylersiniz biliyorum
Üç bin eksik beş bin fazla

Ama siz bana onların tek tek anılarını
Anlatabilir misiniz?
Yavrularına doyamayan anneleri
Annelerine doyamayan yavruları
Babalar belki sarılmadan gitti
Sarılmaktan korkar ama özlerken

Dün küstüğüm arkadaşım
Bu gün oynamak istiyorum
Sokağımı geriverin bana
Hiç değilse onun yerine de
Topa vurayım

Bana depremi anlatmayın biliyorum
Yaşadım, gördüm, yaşıyorum
Ama siz,
Siz beni yüreğimdeki depremi anlar mısınız ?
Bunu hiç bilemiyorum.

Necdet NEYDİM

DEPREM VE GETİRDİKLERİ

Ecz.Yurdunsun TOLGA

Sıcak, sakin bir gece idi. Bunaltıcı sıcaklar , insanın içinde bir korku yaratıyordu. Depremi hatırlatan bir havaydı sanki. Yine de yaşam devam ediyordu. Uyumaya dirençli insanların bile, uyumuş olduğu bir anda ; fırtınaya benzer bir uğultu, tarifi çok zor bir sarsıntı. ...

Ne olduğunu anlayamadığımız gürültülerle yerimizden fırladık. Kısa bir şaşkınlığın ardından korkutucu ve yıkıcı bir depremle karşı karşıya olduğumuzu anladığımızda , artık iş işten geçmiş; olan olmuştu.

İnsanlar, üzerlerinde ne var ne yok bilmeden oldukları gibi dışarı fırlamıştı.

Büyük bir sessizlik, rengini tarif edemediğim bir toz bulutu ve yine hayatımda hiç görmediğim bir havayla karşı karşıya idim. .

Allah'ım neydi bu?

Karanlık ,korkutucu bir gece başlamıştı artık. Ne yapacağını şaşırılmış insanların, nereye gittiklerini bile bilmeden dolaştıklarını görüyordum. Ve neden sonra, birbirimize korkulu bir şekilde " geçmiş olsun" diyebilecek duruma geldiğimizde göz yaşı, şok, ağır bir şaşkınlık sarmıştı bizi: "Eyvah! Kızım. , Ne oldu babam ? Nasıl, anne neredesin?" diyen çığlıklar bir anda ortalığı sardı. İşte panik başlamıştı. Herkes bir yakınına aramaya başladığında, olayın gerçek boyutunu görmüş; korkunç manzara, yaşananın rüya değil tüm çıplaklığıyla acının ve kederin başrolü oynadığı gerçek bir yaşam olduğunu göstermişti. Kağıt gibi yıkılan binalar, kesilen elektrik ve su, kapanan yollar, enkazlar, çığlıklar, çığlıklar. ...

Karanlık korkuyu daha da arttırmış, sabahın hiç gelmeyeceği güneşin hiç doğmayacağı zamanın geçmek bilmediği, her artçı sarsıntıda "tamam, artık dünyanın sonu geldi" dediğimiz dakikalar başlamıştı.

Enkaz altında yaşam savaşı verenlere, çaresiz ve umutsuzca yardım edebilmek için eliyle tırnağıyla o anda başka neye ulaşabile-

cektiniz ki- eşinen insanlar! Ağlayanlar, bağırانlar. Allah'ım bu nasıl bir çaresizlikti?

Ne yaptığımızı bilmeden, ne yapacağımızı anlamadan yapılan bilinçsiz hareketler. Saatler böyle geçti. Gün ağardığında, daha da korkunçlaşan manzara, insanların umutsuzluklarını biraz daha arttırdı. Yıkılan yüzlerce binanın önünde, bir kepçeyi, bir vinci bekleyen insanların yüzünde ki, bir şeyler yapmak isteyip de hiçbir şey yapamıyor olmanın verdiği çaresizlik ve öfke unutulacak gibi değildi.

Kurtulanlar, sevinemiyordu bile! Nasıl sevineceksiniz? Ya bir arkadaşınız enkaz altında ise? Ya ölmüş ya da ya can çekişiyorsa? Nasıl sevinebilirsiniz ki?

Acı, öyle bir hal vermişti ki, sanki yürekler taş beton olmuş, içindende patlayacak olan bir volkandı. Kimsenin ağzını bıçak açmıyor, kimse konuşmuyor, konuşamıyordu. Konuşulursa anlatılacak olan acıydı. Bin senelik hasret giderir gibi sarılmak, konuşmaktan daha iyiydi.

Ertesi günlerde, artık başka bir yaşam dilimine geçilmişti. Evler terk edilmiş, sokaklar ev olmuştu. Birinden haber alırimda, haber iletirim diye düşünüp cep telefonuna sarıldık ama ne mümkün! Tüm telefon hatları kilitlenmiş. Ne bizim dünyadan, nede dünyanın bizden haberi var.

Toz duman yollar, yıkılmış evler, kesilmiş elektrik ve haberleşmenin olanaksız olduğu bir ortamda, kime nasıl yardım yapılacağını bilememezliğin verdiği çaresizlikle sonunu bekleyen insanlardık artık. Evet, hiç bir şey yapamadan, büyük bir felaketin ortasında öylece gezinmek ve beklemek.

Ne yalan söyleyeyim, hep havalardan gelecek bir helikopteri veya bir ekip askeri ne olursa olsun, bir yardımı umutla bekler olmuştuk. Umudun, o kadar geç geldi ki

Ancak günler sonra ekmek bulduğumuzda, ne enkazları ne de ölüleri hatırlayacaktık. Öyle ya, yaşamak zorundaydık! Yemek yeme iç güdüsü her şeyin önüne geçmişti. Neencil bir duygu gibi geliyor insana ama yaşanılmayınca anlaşılıyor. Televizyonda aç insanları gördüğümde, bir türlü anlamazdım nasıl oluyor da aç kurt gibi ekmeğe saldırıyorlar. Saldırıyor işte. .. Felaket psikolojisi öyle farklı ki, kitaplarda yazıldığı çizildiği gibi değil. Yeni yepyeni bir duyguyu, kavramı öğreniyordum: korku, açlık, çaresizlik, endişe ve yalnızlık

Kimseye kızmak istemiyorum. Çünkü böylesine büyük bir felaket ne bekleniyordu ne de hesapta vardı. Evet, bahsettiğim "devletin sıcak eli". Çok ama çok geç geldi. Değerli Türk halkının duyarlı yardım severliği olmasaydı, her şeyi çok ağır atlatırdık. Depremi duyan herkes, ne olursa, ne bulduysa yağmur gibi yardım akıtıyordu. Ardi arkası kesilmeyecek biçimde. İnanın bu kadar çok yardımı hayatımda görmedim. Abartı gibi gelmesin, kolasından şampuanına kadar aklınıza ne geliyorsa ... Türk halkı seferber olmuştu. Artık nerede ise beleşçi olmuştuk. Öyle ya her şey bedava. Ama devletimiz geç kalmıştı. Gerçi şunu da göz ardı edemeyiz: Deprem sadece bizi değil, devlet kademesinde görevli insanları da vurmuştu, elbette onların da aileleri ve çocukları vardı.

Tüm bunlar olurken ikinci bir felaket halkası Körfez halkını sardı: Tüpraş patlayabilir!

Aman Allah'ım ne korkunç bir söylenti. İnsan bir türlü, inanmasan bir türlü. Gerçek olduğu zaman şansa kalan bir şey de yok. Olmayacağını da kimse yalanlamıyor. Tabi

böyle olunca panik tekrar başladı ve şehir dışına kaçışlar oldu. Artık enkaz falan unutuldu. İnsanlar İkinci bir ölüm korkusu ile nereye gittiğini bilmeden kaçıyorlardı. Kaçış yangın sönenekadar devam etti. Üç gün sonra geri döndüğünde, enkazlardaki çoğu ölü ne yazık ki kokmuş, yaralılarda belki ölmüştü. İş işten geçmiş olmasına rağmen, yinede enkazlar açılıyor.

Ben hayatımın en acılı saatlerini arkadaşlarımla birlikte kaldığı enkazlar başında geçirdim. Umutsuz bir umutla ve ne yazık ki ölümün acı yüzüyle tanıştım. Oya ve Ramazan Güner beraber ölmüşlerdi. En yakın arkadaşlarımla. .. Hiçbir şey yapamamıştım onlar için. Zaten olan 45 saniyede olmuş, deprem alacağını almıştı bizden.

Kader o kadar ilginç ki ; depremin önüne geçmek imkansız biliyorum. Ama ülkemizde nereler fay hattı üzerindedir, hangi bölgeler risk altındadır bilinmiyor mu? Kat kat yükselen apartmanların, binaların fay hattında yapılmayacağı bilinmiyor muydu? İnşa edilen yapılar demirsiz mi yapılmıştı da, karton kâğıttan yapılmış gibi yıkılmıştı bütün evler. İnsanlarımızın hayatı bu kadar ucuz mu? Ben bu soruları kime yönelteceğim? Bilmiyorum.

6 GÜN

Sorma, sorma Mehmet'im... Sıcaktı, hem nasıl!... Elimiz yüzümüz toz içinde, toz mu yakıyor, güneş mi anlayamıyor-sun... Bir de koku... Öff !.. Öyle dolduruyor ki burnunu insanın... Dayanamadım at-tım maskeyi...

Gecenin ikisiydi. Susuyordum, ne-fes bile almıyordum. Sokaklardan el ayak çekilmişti. Klaksonların hırçın seslerinden, çocuk bağırışlarından uzakta, gecenin bir köşesinde pusmuş dinliyordum ağabeyimi. Ağabeyimin bal rengi gözleri vardır. Bakın-ca yeşil sanırdınız, değildi. Yeşilin, mavinin cam soğukluğundan apayrı, yaralı çamların reçinelerinde ışıdayan güneş gibidir gözleri.

Susuyordum ki konuşsun... Kırıl-gan bir gönlün en müşfik yurdudur gece... Orada... Enkazın başında bekleyecek oluyo-rum, ne mümkün?!.. Her seferinde biri yapıyor koluma, "Allah nızası için ağa-bey" diyerek bir oraya bir buraya sürüktü-yor. Mehmet'im, gitmeyeyim diyorum, ol-muyor. Nasıl gitmezsin?...

Sokağın başında, daha otuzuna basmamış bir genç kadın, göğsüne beyaz bir bohça bastırılmış, o kadar çok hıçkırıyor ki boğulacak sanırsın... Yüzü çamur içinde... Neden sonra, kollarının altından sızan kızıl-lıkta irkildim. Japon'ların yas rengi olarak beyazı kullanmaları garip gelirdi o güne ka-dar. Şimdi... Hepimiz çaresizlikte, ölümün karşısın da bir kalıyordu, havada asılı duran toz... Hepimizi beyaz elbiselere büründürü-yordu.

Ağabeyim bir sigara daha yaktı. Sigarayı ipince tutardı. İçine kocaman çeki-yordu dumanı. Ona bakınca boğulana ka-dar ciğerlerime doldurasım geldi dumanı. Sevmem sigarayı oysa...

Öyle olunca fark etmiyorsun pek bir şey... Belki kadınların feryadı olmasa... Soğursun... Kanıksarsın ölümü... Ama... Diyorum ya... Beklemek istiyordum enka-zın başında... Hiçbir şey yapamam da... Oysa... Ne değiştirecek ti ki beklemek?.. Bağınıyordum ara sıra kimse umursamıyor-du. Kepçeler, dozerler, her an, herkesin ih-tiyaç... Kim, bir başkasından öncelikli ki o-rada?.. Yani... Pöh !.. Birine yardım edince acısını hafiflettiğini sanıyorsun, belki de... Aslın da kendininkini ama...

Ağabeyim yutkundu, bir koca ne-fes daha çekti sigarasından. Gözlerinin kır-yısında bir gelgit belirdi... Sonra sular, sözlerin enginliğine çekildi.

Ama işte... Ne zaman enkazın ba-şına dönsem... Garip yaa... Biliyor mu-sun?.. Yani o kadar çok bekliyorsun ora-da... Zamanın üstüne bastığı bir karınca gibi eziliyorsun bir yanda, öbür yanda anteninini hâlâ hareket etmesini sağlayan bir cılız ümit, pır pır ediyor içinde... galiba en çok da bu actryor insanın canını. Yüzün öyle uzun za-man dönük kalıyor ki enkaza... Orası... Sanki bütün aclarının Kâbe'si oluyor.

Gece kötüydü... Gece olunca, ya-ralıların iniltisinden başka ses duyulmuyor-du. O zaman bütün gürültülerle filân içine tıktığın sızı, başlıyor bir kalp gibi atmaya. Elden ayaktan kesilmiş, mutlak bir ıssızlık-ta - ki bu binlerce insanın ıssızlığı öyle ya-pıştırmaz bir şey ki...- Allah'ı düşünüyordum. "Bu bir sınavdır..." diyordum kendime... Kucacağında bebeğini taşıyan anne geli-yordu aklıma... Bütün cesaretim kırılır gibi oluyordu. "Ben bu sınava girmiyorum!" da diyemiyorsun... İçimde bir karanlık ses: "O onların sorunu... Senin yalnızlığın, se-nin ölümün yalnız senin... Boş ver bu meta-net saçmalığını... Mutlak olan acı, gerisi zü-gürt teselli... Sen kendini avut daha..." di-ye fısıldayıp duruyordu. O zaman nefesim daralıyor, yüzümü ateş basıyordu. "Basıp gideyim!" diyorsun ama... İsteyince ölemi-yorsun...

Gene susmuştu. Artık konuşma-yacak diye korkuyordum. Konuşmasa patla-yacaktır gibi geliyordu. Sonunda... Derince bir iç geçirdi.

- Off Mehmet'im!.. Baktım, altı gün beklemişim enkazın kaldırılmasını. Ağla-mak aklıma bile gelmiyordu kepçe enkazı kaldırırken. Ellerim titriyordu. Canımın içi-ni, küçük kızımı görecektim ya... Onu bir kez olsun kucaklayacaktım ya...

Eli, yüzü toz içindeydi. Baksan, bizden farkı yoktu. Sanki yüzünde... Çalış-maktan uykusuz kalmışçasına bir yorgunluk vardı. Tıp üçüncü sınıfı, biliyorsun ya... O-nun dışında...

Bu sefer gözlerini kapattı. Başka türü kalbini aşandıran gelgitleri durdurama-

yacaktı.

- Mehmetçğim, abisi, görsen... O sarı saçları, kıvr kıvr... Uçları kana bulan-mış... Kucacağıma aldım... Öyle yumuşak, tutmaya, dokunmaya kıyamıyorum... Başını göğsüme dayadım. Başını göğsüme dayar, parmağını emer, uyurdu öyle... "Uyu gü-lüm, uyu kuzum, uyu benim güzel k-zım..." dedim... Bebek gibi sallıyormuşum kucacağında, farkında mıyım?... Sanki kuc-ağımı aldığım ilk günkü gibi... Sevinçten mi üzüntüden mi gülüyorum, bilmiyorum... Alt dudağı, ağlayarak uyuduğu zamanlarda-ki gibi sarkmış... Nasıl hoşuma giderdi öyle ağzı açık uyuması. Güldüm yine öyle gö-rünce... "Seni böcük, seni utanmaz..." de-dim... Sussa da uyanmasa da kucacağında tutmak güzeldi onu. Çocukların saçı ipek gibi olur, bilirsin ya... Toza belenmiş sarı, kıvrık saçlarını okşayamadım, uyandırdım diye...

Ama Mehmet'im... En zoru... En zoru ilk geceydi, biliyor musun? Öfff! Ge-ce üstüme yıkıldı. Rüyama bir tutam bile ışık düşmedi.

Her gece, yan odadan nefesini i-şittiğim sarı buğdayımın sesi artık gelmiyor-du. Gözlerini ovalayarak gelip koynuma so-kulacaktı. Yine parmağını emerek uyuyacak sandım... Veya... Uzun sarı saçları gençliğim büyüsiyle, aşkın heyecanıyla savrulacak,

Baba, evleniyorum!..." dediğinde yürek güpürtüsüyle kucaklayacaktım onu. O günün takvim yaprağını hep iç cebimde saklayacaktım. Ulan Mehmet!... Şimdi hiç-bir takvimin tadı yok. Yok! Yok işte yok!.. O ilk gece Mehmet'im, ondan ayrıldığı ilk gece... Sesler duruldu... Kal-bimle yalnızdım... Kimse avutmaya gelmi-yordu beni... Ah, ah! Sevginin yeri bomboş kalıyor insanın göğsünde, bir kara delik, bir kapanmaz yara...

Susuyordu inadına gece.

Tutunamıyordum hiçbir yere...

Yığıldığın hesapları bozulmuştu, cesaretin kapıları kırılmıştı, delikanlılık çök-müştü. Bıraktım kendimi Mehmet'im... Ağladım, yemin olsun ağladım. Yağmur gi-bi, boran gibi, tufan gibi ağladım.

KAYAN YILDIZLAR SAYILMIYORDU

I. Bölüm

Ne olduğunu anlamadım bile. Sağlamlığına inandığım duvarlar oynuyor , üzerine bastığım yer sallanıyor . Nasıl kalkıp da düşmeden , kapının kirisini tutmuşum ,bilmiyorum . Tutmuşum da nafile. Kutunun içine atılmış bilye gibi sallanıyorsunuz . Sonra o ses...

Çıkış kapısına nasıl gittim , anahtarı nasıl çevirdim acaba ? Dışarıdayız ama çatıdan bir şeyler düşüyor, evden kaçıyoruz .Yer hala sallanıyor . Teyzemler , komşularımız , insanlar ne yaptı ?

Ve gökyüzüne baktım . Kayan yıldızları sayamıyordum bile . Her yıldız bir insan mıydı ?

Işık yok , etrafı göremiyorsun . Herkes tamam mı?

Süleyman koşarak geliyor :

- Yooook ! Yooook! İsmail'in evi yooook !

Dört katlı ev ,nasıl yok olur ? Ya evdekiler ?

Dört aylık bebek , yarı felçli nine ? Aradan ne kadar zaman geçiyor bilmiyorum . Bebek çıkıyor , bir yerinde bir şeyi var mı , kırığı var mı diye elime veriyorlar ? Kırık ! Nasıl anlaşılır ?Okuldayken öğrenmiştik tıbbi ilk yardım dersinde . Ama bu kaç aylık ? Soru sorsam neren acıyor diye cevap veremez ki .

Sabah olmuyor bir türlü , zaman geçmiyor . Bildiğim bütün duaları okuyorum .Hala sallanıyoruz Hala yıldızlar kayıyor .Herkes endişeli , kimse ne yaptığını bilmiyor .

Gün ışımaya başlayınca enkaz altında kalan yeğenlerimi İzmit Devlet Hastanesine götürüyoruz . İnsanlar , yıkılan evler , ağlaşmalar , bir şeyler yapılması gerektiğini bilip de hiç bir şey yapmayıp , boş anlamsız gözlerle etrafa bakmak . Neyi neyle kaldıracaksın ki ulaşsın enkazın altındakilere .

İzmit Devlet Hastanesindeyiz . Ambulansların biri gelip diğeri gidiyor . Yalnızca ambulans mı ? Kamyonların kasalarında bacağı ezilmiş , kolu kırılmış , ölü mü canlı mı bilmediğiniz insanlar taşınıyor hastaneye . Doktorlar , hemşireler ne zamandır buradalar , kaç hastaya baktılar ? Kendi yakınlarından haberleri var mı ki ?

Hastane çevresinde neresi boş ise gelenler oraya yatırılıyor , kaldırımlar ağrıdan sızıdan ağlayan , kimi baygın kimi kanama geçiriyor , kimi evdeki patlayıcıdan yanmış , bir an önce müdahale bekleyen genç yaşlı insanla dolu.

Bir doktora soruyorum :

- Ne yapabilirim ? Diyor ki :
- Damar yolu açabilir misin ?
- Açamam

Düşünüyorum . Enjeksiyon yapmamızın bile, yasal

Ecz.Eser Çuhadaroğlu

hakkımız olmadığı için öğretilmediği bir yerde damar yolu açmayı biliyor muyum ? Üstelik eczacılar sağlık hizmetinin bir parçası . Yiğınla hasta , bir avuç doktor , hemşire ve takılacak damar yolu !

Ben ne öğrendim onca sene ?

Yüzüm asık , ayrılıyorum oradan . Madem damar yolu takamıyorum belki malzeme ihtiyaçlarının bir kısmını karşılayabilirim . Eczaneme gidiyorum . Eczane... Bir gün önce yarın hangi çekim var , hangi kurumların reçeteleri işlenmeli dediğim eczanem . Ne oldu ? Ne oldu da değer verdiğim onca şey , bir anda çöp sepetine atıldı ? Normal şartlarda tanıyıp da selamlaşmadığım insanlar sarılıyor , kucaklaşıyor . Neyi yaşadık diye ?

-Şimdiye kadar hiç sarılmış mıydık ,böyle?

-Şimdiye kadar hiç selamlaş mıydık ,böyle?

II . Bölüm

Becerebilecek miyim, ben, anlatabilecek miyim?Kullandığım kelimeler yeterli olacak mı? "O hala enkazın altında"... kulaklarımda çınlarken hissettiklerimi anlatabilecek miyim? "Neden, neden ?" diye çığlıklar yükselirken içimde nedenini bulabilecek miyim?

Sen sağsalim ayakta dururken , o bedeninin tonlarca taş yığın altında duruşuna dayanabilecek misin? Ve enkazın kaldırılışını seyredebilecek misin? Tutabilecek misin gözyaşını bu yazıyı yazarken, sonrasın da anlatırken; bakabilecek misin O çok sevgili insanın, çok sevdiği annesine, babasına, kardeşine... yüzün bakabilecek mi?

Daha çok erkendi, yemin ederim. Ben bu kalemi alıp, bu yazıyı yazacak mıydım?Mine!

Bakma bu kalpler kan ve etten ibaret, taş oldu kalplerimiz, kapandı göz pınarlarımız. Öyle ya, hala nefes alıyoruz hala yemek yiyebiliyorsak; bu dağları eriten acı, bizi eritmediyse demek ki biz taşız.

Ne fark var sen onlarca taş yığın altında iken, ben hala nefes alıyorsam da, yaşıyor muyum?

Kimsenin hakkı yoktu. O daha çok gençti, nice celeri gençti. Yapılacak işleri, tamamlanmamış hayalleri vardı. Kim verecek, az çimento, eksik demirle kat kat yapılmış binaların hesabını? Kim verecek, fay hattının iskana açılmasını? Kim verecek, evlerini bize yol, su, okul olarak geri dönen vergilerimizle okutup yetiştirip mühendis olmuş olanlara değil de yoldan geçen adama yaptırmış olmanın hesabını?

Allah'ım sen bizi yaptığın işin hesabını veremeyenlerden koru.

Rahmetini esirgeme şehitlerimizden.

DEPREM VE ETKİLERİ

Ankara Eczacı Odası

17 Ağustos 1999 Salı günü saat 03:00 de meydana gelen, İstanbul, İzmit, Sakarya, Yalova, Bolu, Bursa, Eskişehir ve Zonguldak illerini kapsayan ve şiddeti Ankara'dan da hissedilen deprem, ülkemizde büyük bir şok yarattı.

Ülkemizin ekonomik, sosyal ve kültürel olarak can damarlarından birini oluşturan bu geniş alanda; yaşadığımız bu felaketin boyutları gerçekten çok büyük ve etkilerini de çok yönlü olarak uzun bir sürece yayılacak şekilde ülkece yaşayacağız.

Depremın Ankara'da duyulmasından hemen sonra 17 Ağustos 1999 Salı günü bölgeyi yerinde görmek ve bilgi edinmek amacıyla Oda Başkanımız Uzm. Ecz. Olcay Seles ve Genel Sekreterimiz Ecz. Mustafa Demir, TEB Merkez Heyeti'ndeki üyelerimiz; TEB Saymanı Ecz. Erkal Alphan ve Ecz. Sevgi Yıldız, Ankara Eczacı Kooperatifine yüklenen 40 koli acil ilaç, pansuman malzemesi ve gıda malzemesi ile birlikte deprem bölgesine ulaşmışlardır.

19 Ağustos Perşembe günü TEB Genel Başkanı Ecz. Mehmet Domaç, TEB Merkez Heyeti'ndeki üyelerimiz; II. Başkan Dr. Ecz. Akın Çubukçu, Genel Sekreter Ecz. Betül Bilgetekin, Sayman Üye Ecz. Erkal Alphan, Genel Sekreter Yardımcısı Ecz. Sevim Özcan, TEB'de çalışan üyelerimiz ve odamız II. Başkanı Ecz. Sevim Çınar'dan oluşan bir heyet meslek örgütü olarak bu bölgelerde neler yapılabileceğinin tespiti amacıyla bölgeye gitmişlerdir. Bölgeden yapılan incelemeler sonucu, deprem bölgesinde ilaç, tıbbi malzeme ve besin maddeleri ile birlikte yüklü miktarda bölgeye sevk edilen ilaçların, tıbbi malzemelerin ve sağlık ürünlerinin miadlarının kontrolü, tasnifi ve hastaya sunumu açısından eczacı-

ya büyük gereksinim duyulduğu tespit edilmiştir. Heyetin ihtiyaç tespitinden sonra TEB'in genel koordinasyonu ile Adapazarı ilinin ilaç ve eczacılık hizmetlerinin yürütülmesi sorumluluğu Ankara Eczacı Odası'na verilmiştir. Verilen bu görev doğrultusunda, ilk olarak AEO Yönetim Kurulu, oluşturduğu 20 kişilik bir heyetle birlikte 20 Ağustos Cuma günü ilaç, tıbbi malzeme, serum ve gıda malzemelerini sorumluluğunu aldığı bölgeye ulaştırmıştır. Oda yönetim Kurulu, belirlenen ihtiyaçları temin doğrultusunda direkt olarak depo ve firmalarla görüşmüş ve ayrıca bölge temsilcileri aracılığıyla eczacıların en geniş katılımını sağlamıştır. Bu tarihten sonra Odamız, her gün beşer kişiden oluşan en az 3 grubu bölgeye göndermiştir. 29 Ağustos Pazar günü Oda Başkanımız beraberindeki heyet ile birlikte bölgeye gitmiş, Adapazarı'nda oluşturulan geçici eczanelerin durumunu gözlemleyerek eksikliklerin giderilmesi konusunda çalışmalar yapmışlardır.

Ayrıca, odamıza meslektaşlarımız ve halk tarafından getirilen ilaçların kontrolü, gönüllü meslektaşlarımızca yapılarak sınıflandırılmış ve bir şekilde bölgeye iletilmiştir. Yöre halkının ihtiyaçlarına yönelik olarak mama, çocuk bezi, temizlik malzemeleri, giyecek, battaniye ve çadırlarda odamız tarafından bölgeye gönderilmiştir. Bazı arkadaşlarımız birkaç kez görev almak üzere 350'ye yakın kişi görevli olarak bölgeye gönderilmiş olup, birçok meslektaşımız da kişisel çabaları ile depremzedelere yardımlarını ulaştırmışlardır.

Meslektaşlarımız, gerek işyerlerindeki çalışma arkadaşları gerek yerel halk, gerekse yakınları ile birlikte depremzedelere yardım ulaştırmakta içten, örgütlü ve yoğun bir çaba göstermiştir.

YAĞMURUN MAVİ GÖZLERİ

Önce kızılı kuşandı gökyüzü. Zamansız göçe durdu kuşlar. Bulutların ardına sinen ay ışığı, yakamozlarını yitiren denizi izledi kuşkuyla. Bir şeyler fısıldadı bahçedeki çiçeklere pencerenin pervazına sarılmış hanımeli. Havaya çöken nem ve sıcaktan mı, yoksa içindeki bungaluktan mı bilinmez, terlemeye başladı bir gonca.

Geceye kulak veren genç bir kız sıkıntıyla döndü bir tarafından diğer yanına. Bütün bir günün yorgunluğuyla et kesiydi tüm kasları. Boğulurcasına öksüren sigara tiryakisi ihtiyarın sesine yan dairededeki bebeğin ağlaması karıştı. Üst kattaki çiftin bağışması da kesildi sonunda. Sokak köpeklerinin havlamalarıyla bölündü gecenin dinginliği. Caddeye bakan bahçeli evdeki çocuğun sevimli köpeği uzun uzun ulayarak yanıtladı kimsesiz dostlarını.

Uğursuz bir olayın muştucusu gibi gelip çaldı kapıyı rüzgar. Denizin günlerdir süren suskunluğu bozuldu. Ansızın bir ateş topu patladı Körfez' in bağrından. Felakete gebe yerkabuğunun doğum çığıllıkları doldu kulaklara. Doğa kendi sesinden ürktü. Yerin derinliklerinden tek bir darbeye sarsıldı bütün kent. Yarılan karnının acısıyla kösnük bir kısrak gibi titremeye başladı. Toprak. Görülmez bir el olup uzandı derinliklerinden çifte su verilmiş öfke. Şakayık boynunu büktü. Secdeye durdu inci çiçeği. Dehşetin ağır pirinç kapıları açıldı usuldan. Ölüm, dumana bindi boğdu, kolon oldu ezdi. Siyah kadife peleriniyle örttü evreni. Vurdu, parçaladı, yaktı. Kaotik desenler çizdi siyahın tonlarından. Acının doruklarına tırmandı tüm canlılar. Kırk beş saniyelik bir gösteri kondu sahneye. Çığıllıklar, kan ve gözyaşı. Yalnızca kırk beş saniye yetti HİÇLİK sınırlarında dolaşmaya. Zamanın durduğu yerden bir başka boyuta sıçradı gece. Açgözlü denizlerin, amansız göçüklerin, alazını yitiren yangınların boyutuna geçti. Yıldızlar ve ay yeryüzüne indi sindikleri yerlerden. Sokak aralarına, göçük altlarına el uzatır, umut dağıtır oldular.

*Prof.Dr.Nejayt GACAR
KOU Tıp Fak.farmakoloji A.B.D.Başkanı*

Sinsi bir hüznün, garip bir koku yerleşti donuk yüzlere. Dehşet maskı kuşanmış insanlar çıktı ortaya. Anasız çocuklar, çocuksuz babalar, sevgilisini yitiren aşıklar çıktı meydanlara. Düşlerinin pembesinden gerçeğin karasına geçen insanlar. Soluk bir resim, sahipsiz bir terlik, kolu kopmuş bir oyuncak bebek, yıkıntılar arasından yardım ister gibi uzanan beyaz bir gelinlik . Birde yitirilen umutlar!... Güncel boyutundan ilkel boyuta geçen bir yaşam!...

Yaşamsal gereksinimler ile barınma kaygısı sardı yürekleri. Ve bu kaygıların ötesinde sürüngenler, leş kargaları ve çakalların leş özlemi, pis kokuları!... Bedelinin yüzlerce katına satılmak istenen ekmek, enkaz kaldırma pazarlıkları ve yeniden yapılanmanın getireceği ihale tezgahları!... Enkaz soyguncuları, felaket bezirganları!...

Her yürekte bir kürsü kuruldu sonra. Sorgulanmaya başlandı özgeçmişler. Yargıcı da, savcısı da, savunma avukatı da kendisi oldu insanların. Birliktelikler, pişmanlıklar, yaşanan iyi ve kötü tüm anılar sorgulanır oldu. Yaşam tarzları, davranış kalıpları, özveriler çıkmaya başladı birer birer sandalyesine. İddialar okunda, savunmalar yapıldı ve karara bağlandı yeni filizlenecek tohumlar!... Can suyu yürüdü çiçeğe doğru. Acıların kabuğa durup düşeceği günler beklenir oldu. Yeniden doğacak günü, yeşerecek bahar dalına özlemi yüklendi bulutlar.

Yağmurun mavi gözlerinde ışycak umuda döndü tüm yüzler.

OLAĞAN DIŐI BİR GECE

Kesemde verecek Őeyim yok.
Yüreğimden verdim.

17 Ağustos ve 12 Kasım depremlerini yazmayı düşünürken bunların öncülerini hiç dikkate almadığımızı gördüm. Ve hayatımızın yegane depremlerinin bunlar olmadığını anladım. Her depremin mutlaka bir öncüsü olduğunu düşündüm. Yaşayan her insanı minik bir kainat gibi düşündüğümde de, onda da devamlı depremler ve fırtınalar olduğunu gördüm. Yani tıpkı Işıkara Hoca'nın depremlerle yaşamaya alışmalıyız dediği gibi. Aslında biz alışığız, ama farkında değiliz. Çünkü bu depremlerden önce de dünyada fiziki depremler olmasa bile binlerce ruhsal depreme sebebiyet verecek siyasi ve ekonomik depremler oldu ve olacak. Kısacık ömrümüzde defalarca yaşamadık mı bunları? Son 50 yıldır yaşadığımız siyasi ve ekonomik depremleri sosyal hayatımızda, ekonomik hayatımızda ve beynimizde yarattığı depremleri düşündüm.

Bir siyasi partinin bucak başkanı, bir öğretmenin boynuna yular takip gezdirdiğinde bunun bir sonra ki depremin öncüsü olduğunu, tevhid-i tedrisatı yıkacak depremin öncüsü

olduğunu düşünemedik.

Zamanın Başbakanı Mecliste "Siz isterseniz hilafeti de geri getirebilirsiniz" dediğinde bunun Hizbullah ve benzerlerinin depremini de yaşamak zorunda bırakacak bir öncü olduğunu düşünemedik.

"Bunları asmayalım da besleyelim mi?" dediğinde bir yetkili; hukuk sistemimizi yıkan bir öncü olduğunu düşünemedik.

"Benim memurum işini bilir." dediğinde bunun sosyal yapımızı çökerten bir öncü olduğunu düşünemediğimiz gibi. Düşünüp söyleyenleri de elimizin tersiyle itip bölücü ve bozguncu ilan ettik.

Tıpkı o sıcak, karanlık ve kan kokan geceye varıncaya kadar bilim insanlarının hiçbir uyarısına kulak asmadığımız gibi.

Gece saat:03.02 yatağımda yastığıma yaslanmış Aydemir'in Enver Paşası'nı okuyorum. Sessizce yastığımdan kaydım. Yatağımdan kalkıp bakındım. Eşim bir şey mi oldu dedi? Hayır bir şey yok diyecektim, diyemedim. Sarsıntı başladı, ışıklar söndü.

O an da aklım ve yüreğimden kısa pantolonlu ürkek bir çocuk gibi ayrıldı bedenimden. Üç adımda tanıdık bir bahçeye zıplayıverdi. Bahçenin üstü üzüm asmaı. Ortada bir su kuyusu. Kovası çıkırđına zincirle bağlı. Kovaya atladı çocuk. Çıkırđ dönme ye zincir açılmaya başladı. Zincirin her baklası açıldı kça sarsıyordu kovayı ve çocuğu. Dipsiz ve karanlık bir kuyuda bir yolculuk başladı. Çocuk her sarıntıda başka zamanlarda başka şeyler görüyordu. Kova hızla suya erdi. Ayakları ıslandı çocuğun.

Eşime, yattığında sigara içip, içmediğini sordum. Evet dedi. Gidip çakmağı aldım. Onun ışığı ile evden çıkarken ayaklarım bileklere kadar ıslandı. Su tesisatı patlamıştı.

Dışarıda ilk olarak Fuar Eczanesi'nin yıkıntısı ile karşılaştım. İnsanlar, insanlar, koşuşturan insanlar. Birbirine sarılan kime sarıldığını niye sarıldığını bilmeyen yüzü maskeli insanlar. Bakan ama nereye baktığını bilmeyen ve görmeyen insanlar.

Perşembe Pazarı'na varıyorum. Perşembe Pazarı can pazarı. Bir köşede 4 köpek yavrusu aynı korunma duygusuyla birbirlerine sarılmış.

Gün ışıırken yeni köye vardım. Binlerce

insan yıkıntı altındaydı. Gücümüz yettiğince çalışmaya uğraştık. Akşam üzeri artık ölülerimizi defnetmeye başladık. Hava sıcaktı ve kan kokuyordu. Her kazılan mezarda o çocuğu gördüm. Her ölüyü yaşlısını gencini incitmek istemiyormuşçasına usulca okşuyordu. Sanki ölüleri mezarlarına o yerleştiriyordu. Dostum Kemal'i ve Gül'ü de. En son Onur'un mezarında gördüm onu. Aynı özenle yerleştirdi ve orada kaldı. Çıkmadı. Benden başka kimse görmedi onu.

Ho Amca diyor ki:

"Gelir mi bahar kışın soğuğu kahreden yalnızlığı olmadan

Felaketler yođurdu bile di beni
Tut ki içimde çeliđe su verildi"

Acılar birbiri peşi sıra geliyor. Her gelen acı bir öncekini unutturuyor. En son depremi meslektaşım, ağabeyim, arkadaşım, yoldaşım Ertuđrul kafasında yaşadı. Hangi sis-mograf ölçebilirdi şiddetini. Onu toprak ananın kollarına emanet ederken aynı çocuğu orada gördüm. Yine benden başka kimse görmedi onu.

Ecz. Üzeyir KORKMAZ

Canım Annem, Canım Babam;

O tarifi imkansız günle sizden ayrılalı neredeyse bir yıl olacak. Acılar ve hatıralar yüreğimde.

Sadece sizin değil, on binlerce insanın yitip gittiği 17 Ağustos depreminden sonra, her şey çok buruk ve tatsız.

Benim hayatta en korktuğum şeydi, en yakınlarımı, özellikle sizleri kaybetmek. Herkesin bir gün basına gelecekti ölüm, ama sizin ve sizin gibi on binlerce insan için gerçekten çok erken, kimsenin hayal edemeyeceği bir şekilde geldi. Hiç birimiz ne olduğunu anlamamıştık.

Ama her şey insanlar içindi. Acılar ve mutluluklar. Ve hayat devam ediyordu. Geride kalanlar da devam etmek zorundaydı.

Biz de öyle yapıyoruz, kardesim de bende kendi yollarımızda hayata devam ediyoruz. Bir biz değiliz, herkes çok büyük acılar ya adı, sonraları daha da büyük sıkıntılar çekti.

Geriye dönüp baktığımda, sizleri düşündüğümde bu dünyada esine az rastlanır, yürekleri sevgi dolu insanlar görüyorum.

Annem; sen hayatın boyunca içten, insancıl, güler yüzlü, mantıklı belki biraz da muzip bir insandın. Bana hem anne, hem arkada tın. Ama senin bir de ruhani bir tarafın vardı. Altıncı hissi çok yoğun olan bir insandın. Bir gün bana şöyle demistin, hiç unutmuyorum: "Kızım, herkes evine bir sürü makine, esya doldurdu. Bu apartman, bunca yükü taşınmaz. Bir gün hepimiz ineceğiz aşağıya." Nereden de aklına gelirdi böyle şeyler. Sen gerçekten farklıydın.

Şimdi sizlerden tek geriye kalan eczaneye, her girdiğimde, sizlerin varlığını hissediyorum. Bana güç veriyor. Sizler geride bıraktığınız yardımseverlik ve iyilikler ile hatırlanacaksınız. Hayatları boyunca insanlara yardım elini uzatmış, yüreği iyi olan "gerçek" insanlar olduğunuz için sizinle gurur duyuyorum ve duyacağım. Sizleri her zaman sevgiyle anacağım.

**Annem Eczacı F Nimet
Uğursoy
Ve Babam Avni Uğursoy anısına
Elif Saner**